

TH 14.11.2013

Pudasjärven kaupunki

PL 10
93101 Pudasjärvi

Harvaan asutun alueen laajakaistaselvitys Hankenro15980

LOPPURAPORTTI

Postiosoite: PL 10, 93101 Pudasjärvi
Puhelin: 040 826 6400

Nordea: 211218-60013

Käyntiosoite: Varsitie 7, Pudasjärvi
Faksi: (08) 823 453

OP: 536004-21698

www.pudasjarvi.fi
kirjaamo@pudasjarvi.fi

Sampo: 800019-860868

Pudasjärven kaupunki

PL 10
93101 Pudasjärvi

1. Hankkeen toteuttaja

Pudasjärven kaupunki, Kehittämis- ja elinkeinopalvelut (Y-tunnus 0188962-2)

Yhteyshenkilö: Mikko Kälkäjä puh. 040 739 9797

2. Hanke

Hankkeen nimi: Harvaan asutun alueen laajakaistaselvitys

Hankkeen numero: 15980

Ohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007-2013

Toimintalinja: Leader
Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun
elinkeinoelämän monipuolistaminen

Toimenpide: Leader-toimenpiteet linjalla 3
Elinkeinoelämän ja maaseutuväestön peruspalvelut

Toimintaryhmä: Jokivarsien Moderni Maaseutuyhdistys JoMMa ry

Hankkeen toteutusaika: 1.12.2011 – 31.5.2013

Hankkeen kohdealue: Oulunkaaren seutukunta, Pudasjärven kaupunki

3. Yhteenveto hankkeesta

Laajakaistaselvityshanke on selventänyt ja tuonut esiin paljon sellaisia asioita, joita ei etukäteen osannut kuvitella tai listata. Yksi suurimmista ja hankalimmista asioista on laajakaistarahoitukseen liittyvä byrokratia ja puutteelliset joustavat käytännöt. Itse laajakaistalakikin ehti muuttua selvityshankkeen aikana.

Laajakaistapalveluista tiedottaminen ja tulevaisuuden tarpeiden visiointi on myös ollut haastavaa. Siellä missä tietoliikenne ei toimi nytkään tai ne toimivat huonosti, ei osata kuvitella mitä kaikkea hyvät yhteydet tuovat tullessaan. "Kyllä tuo nykyinen riittää" tai "minä en tarvitse" yhteyksiä. Tiedottaminen on ollut tarpeellista ja välillä antoisaakin.

Selvityshanke on käynnistänyt todellisen toiminnan eli alueelle on perustettu Verkko-osuuskunta, joka on saanut / saamassa rahoituksen koko laajaa pitäjää koskevan valokuituverkon rakentamiseen, Hankkeen kustannusarvio on 15 miljoonaa euroa. Verkon rakentaminen aloitetaan vuoden 2014 keväällä.

4. Raportti

Taustaa

Laajakaistahanke käynnistyi hallituksen periaatepäätöksellä joulukuussa 2008. Hankkeen tavoitteena on nopeiden laajakaistayhteyksien rakentaminen sellaisilla alueilla, joihin näitä verkkoja ei kaupallisesti todennäköisesti rakenneta. Päämääränä on, että vuoden 2015 loppuun mennessä huippunopeat 100 Mbit/s valokuituyhteydet olisivat enintään kahden kilometrin pituisella kiinteällä tai langattomalla tilaajayhteydellä saavutettavissa yli 99 prosentissa vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista.

Liikenne- ja viestintäministeriö laajakaistatavoite on kunnianhimoinen ja osuu juuri tarpeeseen varsinkin haja-asutusalueiden elinvoiman säilyttämiseksi ja lisäämiseksi. Hyvät tietoliikenneyhteydet ovat elinehto alueellemme elinkeinoelämän ja julkishallinnon tehokkaaseen palvelujen käyttöön ja kehittämiseen. Tavoite tukee voimakkaasti koko Suomen asuttuna pitämistä ja ihmisten pärjäämistä kotiseuduillaan.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelma 2030 asiakirjassa todetaan, että maaseudun perusinfrastruktuurin säilyttäminen ja nopeiden tietoliikenneyhteyksien kehittäminen on edellytys maaseudun elinkeinotoiminnan kehittämiseksi. Maakuntaohjelman 2011 – 2014 mukaan hyvät tietoliikenneyhteydet ovat tulevaisuudessa kylien kehityksen ehdoton edellytys.

Laajakaistaverkko on alueemme elämänlanka suunniteltaessa yritysten toimintaa, asukkaiden elin- ja asumismahdollisuuksia sekä palvelujen järjestämistä alueellamme. Hyvä tietoverkko edistää elinkeinojen kehittymistä, terveydenhuoltoa, kouluja ja tuo uusia toimeentulomahdollisuuksia toimialueelleen. Yhteiskuntamme koko toiminta on tietoliikenneyhteyksien varassa. Se on meidän elämänlanka.

Pudasjärven kaupunki

PL 10
93101 Pudasjärvi

Pudasjärven kaupungin tavoitteena on saada kustannuksiltaan kohtuullinen pitkäaikainen luotettava ja toimiva tietoliikenneliittymä alueemme yrityksille, organisaatioille ja asukkaille.

4.1. Hankkeen tavoitteet

Valmisteluhankkeen tavoitteena oli selvittää ja valmistella kaikki ne välttämättömät asiat, jotka tarvitaan laajakaistaverkon rakentamisen käynnistämiseksi. Hankkeen aikana on:

- etsitty toimivaa mallia rakentamisen toteuttamiseksi,
- selvitetty onnistumisen edellytykset toiminnan käynnistymiselle, sekä
- informoitu aktiivisesti kuntalaisia hankkeesta. Kuntalaisinformaation tarkoituksena on ollut myös sitouttaa kiinteistöjen omistajat laajakaista-asiakkaisiksi.

4.2. Hankkeen toteutus

Hankkeen aluksi selvitettiin toimintaympäristöä, alueen asuttuja talouksia, vapaa-ajan asuntoja, yrityksiä ja toimipaikkoja sekä niiden sijoittumista alueellemme. Näiden perusteella muodostimme alustavan kuvan tarvittavasta verkosta ja sen kokoluokasta teknisesti ja rahallisesti. Perusselvitysten perusteella lähdimme suunnittelemaan käytännön toteutusta seuraavasti:

Liiketoimintasuunnitelman tekeminen

Liiketoimintasuunnitelmatyön yhteydessä käytiin läpi varteenotettavimmat liiketoimintamallit, yhtiömuodot, ansaintalogiikka, sekä markkinapotentiaali. Suunnitelma toimii pohjana koko laajakaistahankkeelle ja soveltuu toimintaperiaatteeltaan haja-asutusalueiden laajakaistarakentamisen liiketoimintaohjeeksi.

Liiketoimintasuunnitelmatyö kilpailutettiin rajoitetulla kilpailumenettelyllä lähettämällä tarjouspyynnöt neljälle (4) sopiviksi katsotuille ammattilaistahoille. Tarjouspyynnön saivat PriceWaterhouseCoopers Oy, Kalevi Koski Rautavaara, Tietoliikennepalvelu Matti Katainen Oy ja Intelligent Factory Oy.

Tarjoukset saatiin kahdelta (2) tarjoajalta eli PriceWaterhouseCoopers Oy ja Matti Katainen Oy. Valituksi tuli Tietoliikennepalvelu Matti Katainen Oy.

LIITE x

Markkinointi- ja viestintäsuunnitelmatyö

Laajakaista-asian ja –selvityshankkeen tärkeimpiä tehtäviä on tiedotus ja markkinointi. Kunnollinen ja aktiivinen tiedottaminen luo pohjan ja olemassaolon perusteet koko asialle.

Pudasjärven kaupunki

PL 10
93101 Pudasjärvi

Saadaksemme työmme hoidettua ammattimaisesti ja järjestelmällisesti päädyimme markkinointi- ja viestintäsuunnitelman hankkimiseen ammattilaisilta.

Markkinointi- ja viestintäsuunnitelma on ohjannut toimintaamme selvityshankkeen ajan ja on auttanut löytämään viestintämme kohderyhmiä ja antanut työkaluja laajakaistainformaation toteuttamiseen.

Markkinointi- ja viestintäsuunnitelmatyö kilpailutettiin rajoitetulla kilpailumenettelyllä lähettämällä tarjouspyynnöt kolmelle (3) sopiviksi katsotuille ammattilaistahoille. Tarjouspyynnön saivat Trapesti Oy, Pakkahuone Oy ja Walcon Oy. Tarjous saatiin yhdeltä (1) joka tuli valituksi eli Trapesti Oy.

LIITE x

Alustavan verkkosuunnitelman ja kustannusarvion tekeminen

Valokuituverkon rakentaminen Pudasjärven kokoiseen pitäjään on suuri investointi. Saadaksemme selville investoinnin suuruusluokan mahdollisimman tarkasti päätimme pyytää ammattilaistahoilta alustavaa verkkosuunnitelmaa ja sen kustannusarviota.

Verkkosuunnitelman ja kustannusarvion tekeminen kilpailutettiin rajoitetulla kilpailumenettelyllä lähettämällä tarjouspyynnöt viidelle (5) sopiviksi katsotuille ammattilaistahoille. Tarjouspyynnön saivat Nordic LAN&WAN Communication Oy, KayPro Oy, NetPlaza Oy, Tietoliikennepalvelu Matti Katainen Oy, F-Solutions Oy. Tarjoukset saatiin kahdelta (2) eli Nordic LAN&WAN Communication Oy ja KayPro Oy. Valituksi tuli Nordic LAN&WAN Communication Oy.

LIITE x

Verkkosuunnittelun avulla paljastui realistinen kuva ja hankkeen laajuus kokonaisuudessaan. Kustannusarvio varmistui siihen kokoluokkaan mihin se oli ennakkoon arvioitukin. Nämä antoivat luotettavuutta ja uskottavuutta hankkeen kokonaisuuteen. Pudasjärven hankkeen suuruusluokaksi tuli 15 M€ joka koostuu runkoverkko-osuudesta 10 M€ ja liittymistä eli kyläverkoista 5 M€. Summat ovat arvonlisäverottomia.

Tällä kustannusarviolla lähdimme suunnittelemaan hankkeen rahoitusta.

LIITE x

Sopimuskäytänteiden selvittäminen

Hankkeen laajuus, verkostomainen toiminta ja voimakas julkinen tuki tuovat mukanaan laajan ja monimutkaisenkin sopimusviidakon.

Jo alkuvaiheessa kävi selväksi että liiketoimintamallimme on osuuskunta. Osuuskunta on tasapuolinen ja kaikkia jäseniä tasapuolisesti kohteleva malli.

Selvityksen aikana esiin tulleita sopimuksia:

- Osuuskunnan perustaminen ja siihen liittyvä perustamiskirja
- Liittymissopimus osuuskuntaan liittymiseksi. Sopimuksia voi olla hieman erilaisia yksityishenkilöille ja yrityksille. Sopimusperiaate on kuitenkin sama eli yksi sopija ja yksi ääni.
- Sijoituslupa/-sopimus johtojen ja kaapeleiden sijoittaminen piha- ja tiealueille.
 - Asiakkaan omaa pihaa ja tonttia koskevat sopimukset
 - Yksityisiä maa-alueita koskevat sopimukset
 - Yksityistä tiekuntaa koskevat sopimukset
 - Kunnan / kaupungin teitä / katuja koskevat sopimukset
 - ELY-keskuksen teitä koskevat sopimukset
- Verkonrakentamiseen liittyvät hankintalain mukaisesti kilpailutetut hankintasopimukset
 - Suunnittelu
 - Kaapelointi, jatkokset, laitetilat, kaivu- ja asennus
 - Valokuidun hitsaus- ja päättämistyöt
 - Asennuksen valvonta ja verkon dokumentointi
 - Materiaalihankinta
 - Aktiivilaitteet ja niiden asennus
 - Verkonvalvonta, ylläpito ja viankorjaus
 - Operaattoripalvelut ja niiden käyttöönotto
- Rahoitus
 - Pitkäaikainen rahoitus
 - Lyhytaikainen ja kassarahoitus
 - Valtion avustukset ja kunnan rahoitusosuus
 - Viestintävirasto, ELY-keskus
 - Kunnan takaus osuuskunnalle
 - Muuta vakuudet kuten yrityskiinnitys
 - Keskustelut Finnveran ja pankkien kanssa

Rakentamisen vaiheistuksen suunnittelu

4.3. Yhteistyökumppanit

Tärkeimmät yhteistyökumppani selvityshankkeen aikana ovat olleet Pohjois-Pohjanmaan liitto, alueen kunnat, Viestintävirasto ja ELY-keskus. Monia keskusteluja on käyty myös muiden vastaavien hankkeiden kanssa kuten Rautavaaran tietoverkko-osuuskunta, Kymijoen kyläkuitu, Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunta ja OLKA (Oulunseudun Laajakaista). Keskusteluja on käyty myös operaattoreiden kanssa.

Pudasjärven kaupunki

PL 10
93101 Pudasjärvi

4.4. Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Toteutettu selvityshanke on ollut todella merkittävä askel Laajakaistaverkon aikaansaamiseksi Pudasjärvelle. Samalla se on antanut voimakkaan alkusysäyksen myös lin ja Utajärven hankkeille. Näissä kunnissa toimii nyt omat aktiiviset "juoksijansa". Voidaan sanoa että ilman tätä hanketta olisimme edelleen vasta haaveilemassa asiasta koko alueella.

Kiteytettynä hankkeen vaikutuksesta on:

- Perustettu Kairan Kuitu Verkko-osuuskunta
- Informoitu Laajakaistaverkon palveluista 33 kylätilaisuudessa sekä tiedotusvälineissä lukuisia kertoja.
- Selvitetty verkon tekninen toteutus ja kustannusarvio
- Selvitetty rahoitustavat ja -mahdollisuudet
- Selvitetty Pudasjärven kaupungin kiinnostus aiheeseen (=sitoutunut)
- Sitoutettu kuntalaisia palvelun käyttäjäksi kun verkko saadaan toteutettua
- Maakuntaliitto on avannut tuen haun lissä ja Utajärvellä sekä Taivalkoskella

Lopuksi

Selvityshankkeet ovat erittäin merkityksellisiä ja käyttökelpoisia työkaluja erilaisten laajojenkin asiakokonaisuuksien käsittelyssä ja hahmottamisessa. Samalla voidaan saada ensituntuma asiakkaiden ja kuntalaisten kiinnostukseen ko. aiheesta.

Laajakaistaselvityshanke on saanut erittäin paljon positiivista kiinnostusta kunnan asukkaiden keskuudessa samoin kuin tiedotusvälineissäkin. Aiheen esittely ja mahdollisuuksien kertominen on valanut uskoa sivukylillä asuviin ihmisiin. "Hei, mehän olemme kiinni asioissa ja toiminnoissa vaikka olemmekin kaukana kirkolta!"

